

III. Ipics-apacs, Csíkszereda! honismereti játék

Szervezők: Kerecsere Egyesület, Nagy Imre Általános Iskola

Támogatók: Csíkszereda Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Kerecsere Egyesület, Nagy Imre Általános Iskola Szülői Közössége

Rég elmúlt események emléke népesíti be a szív és virágok városát. Eredjünk néhányuk nyomába!

A játék szabályai

A játékot 4-6. osztályos tanulóknak javasoljuk, de elfogadjuk 1-3. illetve 7-8. osztályos tanulók jelentkezését is.

A játékban egyedül vagy párban lehet részt venni.

A játékban való részvétel az itt megadott feladatok megoldásából és a megoldások határidőre történő beküldéséből áll.

A feladatok megoldása során segítséget lehet kérni tanítóktól, tanároktól, szülőktől és/vagy más személyektől.

A játékvezetők csak a határidőre beküldött és a játékosok adataival kitöltött megoldásokat értékelik.

Valamennyi – a feladatokat teljes egészében megoldó – játékos emléktárgyban részesül.

Jutalomban részesülnek az egyes évfolyamok legjobbjai. Kivétel: amennyiben alsóbb évfolyamú diákok a náluk idősebb diákoknál nagyobb pontszámot érnek el, őket illeti az általuk megelőzött nagyobbaknak járó jutalom.

A játékosok a megoldások beküldésével beleegyeznek abba, hogy rajzaikat, képeiket, történeteiket a játékvezetők közkinccsá tegyék. A beadott eredeti képeslapokat és/vagy fényképeket visszaszolgáltatjuk tulajdonosaiknak az eredményhirdetés során.

A játékkal kapcsolatos tudnivalókat, a színes játéklapot illetve a legjobban sikerült rajzokat, a képeket, a legérdekesebb történeteket és az eredményeket a Nagy Imre Általános Iskola www.nagyimreiskola.ro című honlapján tesszük közzé.

Megoldási útmutató

Keressétek fel a játéklapon szereplő épületeket, műalkotásokat, tárgyakat! Ha figyelmesen körülnézték ezeken a helyeken, megtaláljátok a válaszokat a legtöbb kérdésre. A többi kérdésre könyvekben és/vagy a Világhálón találhattok feleletet.

A megoldásokat írjátok egy lapra! A képet rajzoljátok külön lapra! A lapokon tüntessétek fel a játék során használt neveteket, a valódi neveteket, osztályotokat, iskolátokat, telefonszámotokat és drótposta-címeket! A lapokat (képeket) tegyétek műanyag irattartóba!

A játék során használt névnek egy Csíkszeredához kapcsolódó történelmi személyiség nevét válasszátok!

A megoldásokat **2012. június 18-a (hétfő) 15.00 óráig** nyújthatjátok be a Nagy Imre Általános Iskola Igazgatóságára (Kerekes Szilárd igazgatóhelyettesnek) vagy küldhetitek el a szkerekes@yahoo.com drótpostacímre!

A játékkal kapcsolatos bonyodalmak megoldása érdekében Kerekes Szilárdhoz fordulhattok. Telefonszáma: 0742-076617, 0366-103167, drótposta-címe: szkerekes@yahoo.com.

Örömteli játszást kívánunk!
Bartha Dalma – Kerekes Szilárd

1) Nagyszüleim a Virág utcában, a sarok utáni második házban laktak. A ház szomszédságában *apozár* volt.

Csámporodott zöldségszag és kopott, fából készült borvizes rácsok jutnak eszembe, ha erre a helyre gondolok.

Nyáron biciklizni tanultam, télen pedig korcsolyázni az utcában. Néhány házzal odébb volt az erdész székelye. Télen, mikor az erdész bácsik mentek haza a munkából, húztak a korcsolyával, amit nagyon szerettem. Nyáron tiszították a biciklim, jó móka volt.

A piac ugyanott volt mint most, de másabb volt. A cigány bácsi kicsi fa asztalon árulta a similabdát, rózsaszín napszemüveget, narancs-sárga kicsi kürtöt és sípot. Nekem is vettek néhányszor similabdát, de rendszerint szétbomlott és kihullott

belőle a fűrészmoszt. Akkor még nem volt meg az emeletes piac-épület, csak a *Gostat*-üzlet, ahol most a Korall üzlet van, és körben házak. Itt volt a virágüzlet is, amelyben többnyire szegfűt árultak.

Az utca túlsó oldalán egy hatalmas épületben volt a pionírház. Előtte néha gokárd versenyt rendeztek. Ugyancsak a túlsó oldalon volt egy napközi, ide járt az unokatestvérem. Az utca másik felén volt a petróleum szagú könyvesbolt. Itt vette édesanyám az iskolás táskámat, mikor első osztályba mentem.

Nem messze, ahol most a Főtér van, egy keskeny, hosszú park volt, ahol jó volt biciklizni. A park mellett volt a tejüzlet. Átellenben, a park másik oldalán pedig a Nemzeti Bank épülete állott.

Halványan emlékszem egyik-másik szomszédra is: Ilyés nénire, Vili bácsira. Vili bácsit nem szerettük, mert állandóan burrogtatta a Trabantját, amivel akkora zajt és füstöt csapott, hogy fulladoztunk és nem tudtunk játszani az udvaron. Annál jobban szerettük a feleségét, akivel sokat beszélt nagymamám a kerten keresztül és sok finomságot átnyújtott nekünk, gyermekeknek.

A nagymamámék háza hatalmas, szinte óriási volt. Hat szoba volt benne és hosszú tornáca. Döngött a tornác, mikor végimentünk rajta. A hátsó két szobában laktak az unokatestvéremék, a következőben pedig Fülöp Jancsi bácsi. Esténként Jancsi bácsi mesét olvasott nekünk. Legtöbbször az Előre kalendáriumból a Szerencsés Jankót olvasta, amit ézerszer is elolvasott, de mi valamilyen okból kifolyólag sose untunk meg.

A ház első részében laktak nagymamámék. Az utca felőli szoba volt a tiszta szoba. Ide csak ritkán szabadott bejönni, mert hideg volt itt. Nagy élmény volt ide bejönni, mert itt sok kincs volt, de sajnos nem szabadott semmihez sem nyúlni. Itt voltak nagymamám porcelánjai, az ágyra leterítve pedig a prémek, egy görény és egy vadmacska prém. Ezek nagyon izgattak, de nem szabadott megsimogatni, mert azt mondták, hogy vegyszeres. Itt tartották a téli almát is, amihez azért csak hozzányúltunk időnként. Az ablakra zöld színű pauszpapír volt ragasztva. Ennek én felpiszkáltam a sarkát és a lyukon át kukucsáltam ki az utcára. Az ablak alatt volt a kereszt, ami most a Szent Kereszt Plébánia udvarán áll. Ugyancsak innen néztem az augusztus 23-i felvonulásokat, amikor vég nélküli sorokban vonultak a beöltöztetett emberek. Egyesek zászlókat, képeket, táblákat cipeltek. Voltak pirossal bevont és virággal feldíszített autók is. Miután elvonultak, kaptunk mi is kicsi papír zászlókat.

Télen a karácsonyfa mindig a középső szobában állt. Mintha az égis ért volna.

Nagy kaland volt a padlásra vagy a pincébe menni. Ide csak nagytatámmal szabadott járni, de megérte a fáradságot, mert a padláson szárított kolbászt kaptunk, a pincében pedig egy-egy pohár káposztalevet.

A kedvenc helyem az udvar volt. Nagy virágos kertje volt a nagyszüleimnek. Azóta sem láttam ilyen szép virágoskertet, annyiféle virágot. Volt ott labdarózsa, orgonabokor, a kert végében jázmin, tulipán minden színben, gyertyavirág, kék ibolya az orgona bokor alatt, gyöngyvirág, harangláb, tüzes liliom, rebarbara...

A kert végében zöldségees kertje is volt a nagymamámnak, ahonnan az unokatestvéremmel felfaltuk a kicsi uborkákat, aminek nagymamám egyáltalán nem örült. Baromfiudvaruk is volt, meg malacok is. Emlékszem Mozsner bácsi szikár alakjára, amint a malacpajta felé ment. Ilyenkor mindig elbújtam, mert tudtam, hogy gyűrűt tesz a malacok orrába, és én nem szerettem a malacvisítást.

Ősszel bepöfögött a favágógép, ami egész nap fűrészelte a fát, és mikor elment, a helyén egy rakás fűrészmoszt maradt.

Aztán egyszer csak idegen emberek kezdtek járkalni a nagyszüleimhez, és mindenki izgatott, ideges és rosszkedvű lett. Le fogják bontani a házat – mondták. Én nem értettem, hogy ez mit jelent, és miért ideges mindenki, miért sír annyit nagymamám.

Első osztály után, 1981-ben, a nyári vakációra falura vittek a másik nagymamámhoz. Ott gyakran találkoztam édesapámmal, aki mindig egy-egy téglával, cseréppel, fával megrakott teherautón érkezett.

A vakáció végén, mikor megint visszajöhöttem a városba, nagyszüleim háza már nem állt. Nem állt a szomszédok háza sem, sőt egyetlen ház sem. Rengeteg por, törött téglák és cserép maradt a házak helyén. Nem is tudtam volna megmutatni, hogy hol volt a nagytatámék háza.

Így lettek a nagyszüleim akaratuk ellenére tömbházlakók. A házból nem maradt meg csak egy tábla a házszámmal, meg egy váza a keresztről. A házat az akkori állam potom áron kifizette, a ház területének az árát a mai napig sem térítették meg. Ma a megyeháza áll a helyén.

A történetet elmesélte Mészáros Ildikó. Gyűjtötte: Ördög Kinga – Bodó Dorottya, 2011

a) Mi a Virág utca mai neve?

b) Derítsd ki a következő szavak jelentését: *apozár, simlalda, pionírház*! Írd le, mit tudtál meg!

c) Az olvasottak alapján nevezz meg:

- 3 olyan dolgot, amely szerinted jó volt abban az időben, amikor a történet játszódott!
- 3 olyan dolgot, amely szerinted rossz volt abban az időben!

2) Az egykori Kossuth Lajos utca kevés épen maradt palotaszerű házainak egyikét a Szépvízről a városba települő, örmény származású Zakariás fivérek, Manó és Jenő építették. Előbb egy földszintes házat emeltettek, majd az 1900-as évek első éveiben – sok csíki házhoz hasonlóan – bővítették, emelet-ráépítéssel tették nagyobbá. A földszinten, a vaskapu bejáratától jobbra és balra egy-egy üzlethelyiség fogadta a betérő vásárlókat. Az épület homlokzatán, a bejárat fölött kialakított háromablakú fülke fölött Zakariás Manó kezdőbetűi ma is olvashatók. (VOFKORI 2007)

Milyen levelek díszítik Zakariás Manó házát?

3) A Petőfi Sándor és Venczel József utcák találkozásánál található egy 1910-ben épített emeletes „palota”. A ház építtetőjéről feljegyezték, hogy „... orvosi keze alatt 22 év alatt a betegek ezrei fordultak meg. Széleskörű tapasztalatai, megbízhatósága és lelkiismeretessége a betegek megszámlálhatatlan sokaságának adták vissza az életet és egészséget...” (SZEREDA.ORIGO, 2011)

a) Hány helyen olvashatók az épület homlokzatán az orvos nevét őrző kezdőbetűk?

b) Ki volt ez az orvos? (Keresd a választ a könyvtárban, pl. Vofkori György 2007-ben kiadott Csíkszereda és Csíksomlyó képes története című könyvében!)

4) A képen látható háztól keletre, mintegy 5 percnyi járásra található egy díszesen faragott székelő kapu.

„Alakjaim, legyenek vesztett vagy győztes csaták, népballadák hősei, legyenek bár hétköznapi kenyérkereső apák, kenyérszelő asszonyok, neves vagy névtelen őseink, ők az emberélet

világfájának gyökerei. Valamennyien e fa alatt élünk. Úgy érzem a sors bízta rám, hogy e gyökeret mindannyiunk gazdagodására vésőmmel bontogassam.” – vallja a zsögödi szobrász-író.

a) Melyik székelő népballada szereplői díszítik a kaput?

b) Ki és mikor faragta ezt a kaput? (Elegendő a művész családnevét megadnod.)

5) A csíkszeredai római-katolikus gimnázium épületét 1909 és 1913 között a Csíkszereda vásárolta és adományozta telken, a magyar állam, Csík vármegye és az Erdélyi Római Katolikus Státus áldozatvállalásával építették fel a csíki székelység számára.

2011. június 5-én ünnepeltük a lenyűgöző alkotás 100. születésnapját. Ez alkalommal elhelyezték a gimnázium előcsarnokában az eredeti, építéskor elkészült emléktábla mását is. Az emléktáblára írt szöveg alább olvasható. Egészítsd ki a feliratot a hiányzó nevekkal!

„Harmadfél századon át a csíksomlyói gimnáziumban végzett hazafias és vallásos nevelés-oktatás tovább folytatására az állam és Csíkvármegye hozzájárulásával X. Pius pápasága apostoli király uralkodása Apponyi

Albert gróf vallás- és közoktatásügyi minisztersége gróf erdélyi püspöksége Béli Ákos gróf az erdélyi róm. kath. státus világi elnöke Pál István előadó kir. tanácsos, igazgató idejében, Pápai Sándor műszaki tanácsos terve és vezetése mellett az építőbizottság, élén

..... v.b.t.t., Wusinczy testvérek és Preiszner József építőmesterek közreműködésével, építtette az az Úrnak esztendejében.”

6) „Róluk jusson eszünkbe az elmúlt 100 év, azok az elődök, akiknek már a nevét sem tudjuk, de akik nélkül ez az iskolaépület ma nem állna.” (Ráduly Róbert Kálmán, 2011) Kik ők?

a) Majláth Gusztáv Károly

b)

1840-1919

c)

polgármester

d)

7) A központi parkot nyugatról övező utcában, a parktól délre, a járdától távol található ez az egykor jobb napokat látott, ma használaton kívül helyezett kőlépcső.

Hová lehetett bejutni egykor ezen a lépcsőn?

8) Jegyezzetek fel egy olyan történetet, amely Csíkszeredában esett meg, korábban még nem írták le könyvben, és véleményetek szerint számot tarthat arra, hogy feljegyezzék az utókor számára (mert tréfás, szórakoztató eset vagy mert a város életében fontos eseményt örökít meg)!

Jegyezzétek fel annak a személynek a nevét, életkorát és lakóhelyét, akitől hallottátok ezt a történetet!

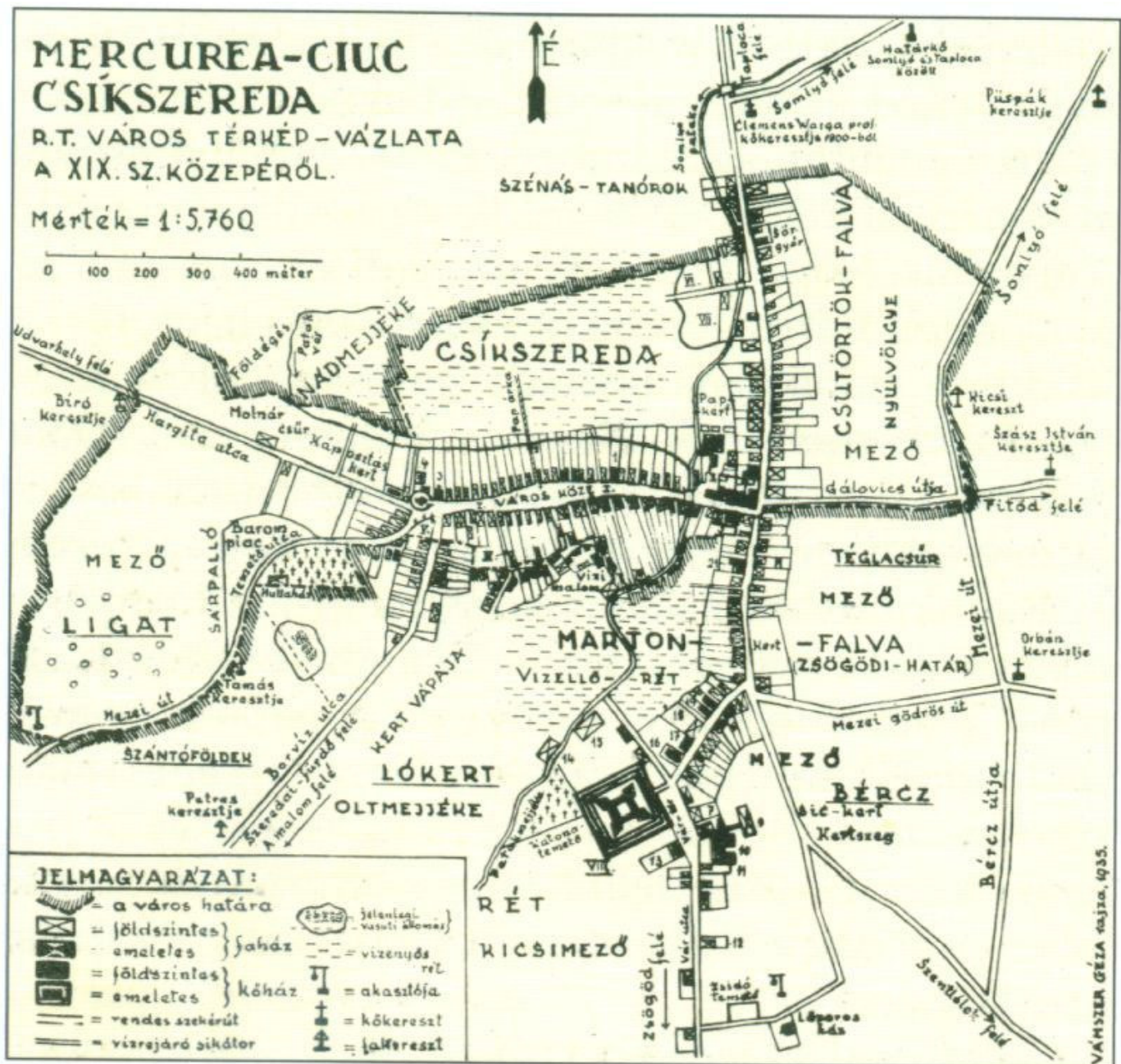
9) A képen egy kőkereszt azon részlete látható, amely elárulja állíttatója nevét.

A mellékelt térkép alapján állapítsátok meg:

a) hol található ez a kereszt?

b) ki állíttatta ezt a keresztet?

c) Ha felkeresitek a műemléket, megállapíthatjátok, hogy a térképen helytelenül van feltüntetve a kereszt-állítás évszáma. Valójában melyik évben került a helyére a kereszt?

10) Rajzolatok le egy – Számotokra értékesnek vagy érdekesnek tűnő – csíkszeredai épületet! A vonalrajzot a lehető legpontosabban, grafitceruzával, A4-es fehér lapra készítsétek el!

A kért rajz helyett beadhattok egy (vagy több) olyan képeslapot, képet és/vagy fényképet, amelyen az 1990 előtti Csíkszereda vagy a város történetének valamely jelentős eseménye/ személyisége látható. (A beadott képeket az eredményhirdetés során visszaszolgáltatjuk tulajdonosaiknak.) Ha tudjátok, nevezzétek meg, kit/mit ábrázol a beküldött kép!

Rajz: Veress Emőke – Hegedüs Ágnes, 2011

Javasolhattok egy helyismereti feladatot/kérdést! Írjátok le a helyes megfejtést is!

Felhasznált irodalom:

Szereda.Origó 2011. VII/3.

VÁMSZER GÉZA (1935): Mercurea-Ciuc Csíkszereda r. t. város térkép-vázlata a XIX. sz. közepéről

VÖFKORI GYÖRGY (2007): Csíkszereda és Csíksomlyó képes története – Typografika Kiadó, Békéscsaba